

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕНЕДЖМЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

професійний обов'язковий освітній компонент
за освітньо-професійною програмою
«Соціальний захист та безпека населення»
підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
у галузі знань 23 «Соціальна робота»
за спеціальністю 231 «Соціальна робота»

Рекомендовано кафедрою менеджменту
на 2023-2024 навчальний рік.

Протокол від «29» серпня 2023 року

№ 1

Силабус розроблений відповідно до робочої програми навчальної
дисципліни «Менеджмент соціальної роботи»

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Навчальна дисципліна «Менеджмент соціальної роботи» є введенням в проблематику менеджменту соціальної роботи. Розглядаються загальні закономірності й принципи розвитку менеджменту соціальної роботи, комплекс методів і технологічних прийомів управління в соціальній сфері, спрямований на підвищення результативності й ефективності соціальної роботи. Увага приділяється як наданню здобувачам вищої освіти (далі – здобувачі) – майбутнім фахівцям відповідних навичок і вмінь реалізації своєї управлінської ідеї та результатів праці на користь організації та суспільства, так і формуванню лідерських якостей, уявлення про мистецтво спілкування й організації проведення ділових нарад і переговорів, навичок в управлінні конфліктами і стресами, що виникають під час виконання функціональних обов’язків соціальними працівниками.

Відмінною особливістю даного курсу є те, що під час аудиторних занять розглядаються не тільки конкретні теоретичні аспекти менеджменту соціальної роботи як управлінської технології в сучасних соціально-економічних умовах, але і має практичне спрямування та забезпечує кваліфіковану професійну підготовку майбутніх фахівців соціальної сфери.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Поступна Олена Вікторівна, доцент кафедри менеджменту, доктор наук з державного управління, професор
Контактна інформація	м. Харків, вул. Лермонтовська, 28, Робочий номер телефону – 707-18-02
E-mail	postupna@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	— теоретико-методологічні основи державної соціальної політики; — менеджмент соціальної роботи; — ефективність менеджменту в соціальній сфері; — публічне управління в соціогуманітарній сфері; — ризик-менеджмент у туризмі
Професійні здібності	— професійні знання і значний досвід теоретико-методологічних питань управлінської діяльності; — значний досвід проведення навчальних занять у вищій школі із застосуванням творчих форм роботи
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=DJIY8VoAAAAJ&hl=ru ORCID: https://orcid.org/0000-0002-0622-0966 ResearchGate: https://www.researchgate.net/profile/Olena-Postupna-2/research ID Scopus: 57396506200 Web of Science Researcher ID - HTP-3829-2023

	<p>— Поступна О.В. Соціальний розвиток і соціальні інновації : компендіум / О.В. Поступна (1.5 (у співавторстві); 1.17-1.21; 1.22 (у співавторстві); 2.7 (у співавторстві); 2.10-2.11; 3.9 (у співавторстві); 3.10 (у співавторстві); 3.11; 3.12 (у співавторстві); 3.13 (у співавторстві); / за заг. ред. А. Є. Тамма. – Х. : Вид-во «Оберіг», 2017. – 364 с.</p> <p>— Поступна О.В., Єр'оміна О.В. Досвід реалізації благодійного проекту «Класична феєрія» як інноваційної форми технології менеджменту у сфері культури. <i>Теорія та практика державного управління</i> : зб. наук. пр. Харків : Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2019. № 1 (64). С. 125-132.</p> <p>— Поступна О.В., Рубан А.В, Шведун В.О. Метод публічного управління соціальними процесами на основі з'єднання триад. <i>Вісник Національного технічного університету «ХПІ»</i>. Серія: <i>Актуальні проблеми розвитку українського суспільства</i>. Харків, 2023. № 1. С. 38-41.</p> <p>— Поступна О.В. Ризик-менеджмент у туризмі: зарубіжний досвід та нові українські реалії. <i>Формування ефективних механізмів державного управління та менеджменту в умовах сучасної економіки: теорія і практика</i> : матеріали VIII Міжнар. заочн. наук.-практ. конф., 27 листопада 2020 р. / за ред. В.М. Огаренка, О.В. Покатаєвої та ін. – Запоріжжя : КПУ, 2020. – С. 534-536.</p> <p>— Поступна О.В. Трансформація функціональної структури соціальних систем в умовах воєнного стану. <i>Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я</i> : тези доповідей XXXI міжнар. наук. практик. конф. MicroCAD-2022, 17-20 травня 2023 р. / за ред. проф. Сокола Є.І. Харків : НТУ «ХПІ». С. 963.</p>
--	---

Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно із затвердженим розкладом. Електронний варіант розкладу розміщено на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щовівторка з 13.00 до 14.00 в аудиторії № 5 навчально-науково-виробничого центру. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни: ознайомити здобувачів вищої освіти (далі – здобувачів) з основами менеджменту, підкреслити важливу роль шкіл менеджменту, теорій соціального управління, знати типологію організаційних структур служб соціальної роботи, розглянути функції

управління соціальною роботою на різних рівнях; формувати у здобувачів розуміння сутності управління та ефективного використання ресурсів суспільства.

Вивчення дисципліни «Менеджмент соціальної роботи» забезпечує засвоєння матеріалу навчальних дисциплін професійної обов'язкової підготовки: «Безпека соціальних систем», «Конфліктологія», «Соціальне проектування», а також переддипломній практиці.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти очна (денна)	Форма здобуття освіти заочна (дистанційна)
Статус дисципліни (загальна обов'язкова, професійна обов'язкова або вибіркова)	<i>професійна обов'язкова</i>	<i>професійна обов'язкова</i>
Рік підготовки	4-й	4-й
Семестр	7-й	7-й
Обсяг дисципліни:		
- в кредитах ЄКТС	4,5	4,5
- кількість модулів	3	3
- загальна кількість годин	135	135
Розподіл часу за навчальним планом:		
- лекції (годин)	28	10
- практичні заняття (годин)	32	2
- семінарські заняття (годин)	-	-
- лабораторні заняття (годин)	-	-
- курсовий проект (робота) (годин)	-	-
- інші види занять (годин)	-	-
- самостійна робота (годин)	75	123
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	-	-
- підсумковий контроль (диференційний залік, екзамен)	екзамен	екзамен

Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення дисципліни «Менеджмент соціальної роботи» ґрунтується на знаннях, набутих здобувачами в результаті вивчення дисципліни професійної обов'язкової підготовки на попередніх етапах навчання, такої як «Основи соціально-психологічної реабілітації».

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Соціальний захист та безпека населення», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

— досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання

Програмні результати навчання	ПРН
1	2
Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.	ПР1
Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань.	ПР2
Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.	ПР3
Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.	ПР5
Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.	ПР6
Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань.	ПР7
Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.	ПР8
Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги.	ПР9
Застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.	ПР16
Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.	ПР17
Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів.	ПР18
Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.	ПР19
Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання.	ПР20

1	2
Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.	ПР21
Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.	ПР22
Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки.	ПР23
Згуртовувати населення навколо ідеї державної незалежності та відповідальності за збереження готовності до виконання завдань в умовах воєнного стану.	ПР26

— формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, ПК
Здатність планувати та управляти часом.	ЗК5
Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ЗК6
Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	ЗК8
Здатність приймати обґрунтовані рішення.	ЗК12
Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.	ЗК13
Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.	ЗК14
Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	ЗК15
Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.	СК10
Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту.	СК12
Здатність до розробки та реалізації соціальних проектів і програм.	СК13
Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.	СК14
Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.	СК16
Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.	СК18
Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері соціальної роботи.	СК19
Здатність створювати програми, технології, проекти соціальної роботи для упередження небезпек та подолання наслідків їх настання.	СК23

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Тема 1.1. Визначення змісту менеджменту соціальної роботи.

Структура навчальної дисципліни, її мета та завдання.

Сутність понять «управління» та «менеджмент»: спільне та відмінне. Основні підходи до змісту понять «управління» та «менеджмент», їх характеристика.

Сутність управління соціальною роботою. Соціальна політика, соціальна сфера, соціальне управління: зміст понять. Характеристика структури системи менеджменту. Наукові підходи до застосування менеджменту, характеристика основних з них: процесного, системного, ситуаційного. Розуміння менеджменту соціальної роботи, його головна мета. Предмет і продукт менеджменту соціальної роботи. Складові менеджменту соціальної роботи.

Тема 1.2. Еволюція менеджменту соціальної роботи.

Історія розвитку менеджменту. Еволюційні зміни та їх вплив на підхід до управління. Етапи розвитку менеджменту та їх характеристика.

Розвиток управлінської науки в Україні. Характеристика зарубіжних наукових шкіл управління. Сучасні підходи до розуміння менеджменту соціальної роботи (організаційно-структурне, функціональне, професійно-діяльнісне (трудова), гносеологічне, навчально-освітнє).

Основні принципи менеджменту соціальної роботи.

Тема 1.3. Методологія менеджменту соціальної роботи.

Закони, закономірності менеджменту соціальної роботи. Методи, форми та функції менеджменту соціальної роботи. Закони управлінських відносин. Моделі та методи взаємозв'язку об'єктів і суб'єктів менеджменту. Об'єкти, суб'єкти, принципи та функції менеджменту соціальної роботи. Поняття об'єкту та суб'єкту менеджменту соціальної роботи. Наукові підходи, принципи, функції моделі та методи взаємозв'язку об'єктів та суб'єктів менеджменту соціальної роботи (комплексний та адаптаційний підходи; ієрархічна, колективна, розвиваюча модель; лінійний, функціональний, лінійно-штабний, матричний тип; менеджерська сітка; модель «Основний зміст менеджменту соціальної роботи»). Менеджерський цикл в соціальній роботі. Інструменти менеджменту соціальної роботи.

Тема 1.4. Типологія менеджменту соціальної роботи.

Сутність типології та специфіка типології соціальної роботи. Функції менеджменту соціальної роботи.

Різновиди типологічного аналізу менеджменту соціальної роботи, відповідно до ознак: за засобами управління соціальною роботою; за

пріоритетністю ринкових важелів; за ступенем організації жорсткості; за критерієм розподілу повноважень; за критерієм визначення особистісного фактору; за пріоритетами в організації соціальною роботою; за мотивацією; за ступенем кризисності; критерій особливостей об'єкта управління; за ступенем науковості.

Тема 1.5. Соціальні проекти, моделі та програми в системі соціальної роботи.

Менеджмент соціальної роботи як інструмент соціальної політики (державної, регіональної, місцевої). Соціальне проектування та дефініції проектування. Проект, модель, програма як види менеджерських рішень в організаціях соціальної сфери. Структура управлінської логіки при проектуванні та програмуванні. Системний підхід в проектуванні соціальної роботи. Характеристика основних стадій створення та реалізації соціальних проектів. Проектування в соціальній роботі. Особливості створення та проведення рекламних компаній організаціями соціальної роботи. Основні задачі рекламної компанії. Принципи реклами. Слово у рекламному повідомленні. Основні правила реклами. Мова рекламних текстів. Роль соціальної реклами в умовах глобалізації суспільства.

МОДУЛЬ 2. БАЗОВІ ФУНКЦІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Тема 2.1. Планування діяльності організації соціальної роботи.

Функції менеджменту як вид управлінської діяльності. Кратка характеристика первинних функцій управління – планування, організації, мотивації, контролю, регулювання. Класифікація функцій менеджменту.

Поняття «планування». Місце планування серед функцій управління. Прогнозування як передумова планування. Система внутрішньо фірмового планування. Концепція управління за цілями, її позитивні та негативні ознаки. Декларація: сутність поняття, напрями цілей, персональна відповідальність.

Стратегія, її елементи та рівні. Стратегічне управління та стратегічне планування. Види стратегії (портфельна, фундаментальна, конкурентна, загально корпоративна (універсальна)).

Методи розробки планів (балансовий, нормативний, математичні).

Тема 2.2. Організація як об'єкт управління і функція менеджменту соціальної роботи.

Сутність організації. Основні вимоги до створення організації. Формальні й неформальні організації. Види організацій. Класифікація організацій за різними ознаками.

Характеристики організацій: наявність ресурсів; залежність від зовнішнього середовища; наявність розподілу праці (горизонтальний і вертикальний розподіл); необхідність управління.

Внутрішні складові організації та їх взаємозв'язок. Завдання системи

менеджменту. Основні елементи внутрішньої структури організації. Структура організації. Технологія: сутність, групи та сфери застосування, основні характеристики, результати зміни технології. Модель внутрішнього середовища організації.

Моделі організації як об'єктів управління. Модель механістичної конструкції організації. Модель організації як колективу, що сформований за принципом поділу праці. Модель організації як складної відкритої ієрархічної системи. Модель організації, що реалізує концепцію заінтересованих груп. Характерні риси моделей організацій.

Тема 2.3. Мотиваційна функція менеджменту соціальної роботи.

Сутність мотивації, сукупність поглядів на її визначення. Функція мотивації. Широта мотиваційної структури, її ієрархічність. Розвиток теоретичних поглядів щодо мотивації, основні етапи.

Модель мотивування через потреби. Мотиваційний процес, його етапи та основні елементи (суб'єкти, об'єкти мотивації, система соціальних факторів: зовнішні мотиватори або стимули).

Потреба: визначення, сутність, характер походження, класифікація (за критеріями (природою, суб'єктом впливу, кількісною визначеністю і можливістю задоволення, характером і причиною виникнення), залежно від кількості визначеності й можливостей щодо задоволення (абсолютні, дійсні, платоспроможні, задоволені).

Мотив, стимул та стимулювання. Стимулювання праці. Види стимулів (матеріальні, нематеріальні) і стимулювання (моральне, соціальне). Оплата праці, її види. Принципи матеріального стимулювання.

Методи й інструменти мотивації персоналу. Принципи мотивації. Методи побудування ефективної системи мотивації персоналу в компанії. Система збалансованих показників (BSC): основні напрямки оцінки ефективності за BSC; елементи побудови BSC; «Панель інструментів» менеджера; етапи розробки проекту побудови BSC. Керування за цілями (MBO): сутність, базові принципи, система мотивації на основі KPI, її покрокова реалізація. Грейдування як інструмент мотивації персоналу: визначення, зміст, цілі, принципи, ресурси, основні етапи роботи над грейдинговою системою, основні фактори.

Тема 2.4. Контроль і регулювання як завершальні функції менеджменту соціальної роботи.

Функція контролю в соціальній роботі, його сутність, мета та завдання.

Основні види контролю в менеджменті. Попередній контроль, засоби його здійснення, ключові фактори. Контроль матеріальних ресурсів. Бюджет – важливий засіб попереднього контролю фінансових ресурсів. Поточний контроль. Роль зворотного зв'язку в управлінському процесі. Заключний контроль, його функції, етапи. Вироблення стандартів і критеріїв. Зіставлення зі стандартами і критеріями реальних результатів. Прийняття необхідних корегуючих дій.

Люди – невід’ємний елемент контролю. Властивості контролю. Своєчасність контролю.

Сутність функції регулювання. Види регулювання та їх характеристика. Стабілізуюче, розпорядницьке та дисциплінарне регулювання.

Оперативне регулювання: сутність, його вплив та необхідність.

Етапи процесу регулювання.

МОДУЛЬ 3. УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 3.1. Управлінські рішення в менеджменті соціальної роботи.

Управлінська інформація та її види. Сутність прийняття управлінських рішень у менеджменті соціальної роботи. Роль управлінських рішень в менеджменті соціальної роботи.

Класифікація рішень. Вимоги до рішень. Технологія прийняття управлінських рішень. Причини прийняття невдалих рішень. Облік та контроль виконання управлінських рішень.

Тема 3.2. Роль менеджера в діяльності організації.

Оцінка менеджерських здібностей та визначення рівня здатності до управлінської діяльності.

Лідерство, вплив та влада. Три підходи до визначення лідерства. Імідж менеджера. Типи поведінки менеджерів. Ролі, що беруть на себе керівники. Ознаки самореалізуючої та впевненої в собі особистості. Концепція обмежень в менеджменті соціальної роботи: невміння управляти собою; розмиті особисті цінності; неясні особисті цілі; зупинений саморозвиток; недостатні навички вирішення проблем; недостатність творчого підходу; невміння впливати на людей; невміння навчати; низька здатність формувати колектив; невміння управляти конфліктами.

Тема 3.3. Кадрове забезпечення соціальної роботи.

Науково-практичні підходи до підбору та розміщенню кадрів в організаціях соціальної сфери.

Поняття «кадровий потенціал» та його взаємозв’язок з іншими поняттями кадрової політики у соціальній роботі. Оцінка кадрового потенціалу. Інтеграційна модель мотиваційного управління в соціальних організаціях.

Сучасні методи оцінювання кадрового потенціалу. Атестація працівників соціальної сфери. Положення про порядок проведення атестації. Перепідготовка кадрів в соціальній сфері. Основні ролі менеджерів соціальної роботи та вимоги до їх професійної діяльності.

Тема 3.4. Психологічні особливості ділового спілкування, підготовки та проведення ділових переговорів.

Загальні правила поведінки з керівником. Особливості стосунків із

заступниками. «Тяжкі боси» і стратегія поведінки з ними. Техніка ведення ділових індивідуальних бесід. Мистецтво слухати і схилити до своєї думки.

Основні етапи підготовки та проведення переговорів. Прогнозування основних аспектів проведення переговорів: змістовний, організаційний та тактичний. Орієнтовний розподіл головних комунікативних функцій при розв'язанні найбільш типових переговорних завдань. Загальні правила поведінки на переговорах. Обґрунтування можливих пунктів розбіжностей та згоди партнерів.

Тема 3.5. Управління конфліктами та стресами. Супервізія та консультування в менеджменті соціальної роботи.

Сутність конфліктів та причини їх виникнення. Види конфліктів: функціональні та дисфункціональні. Типи конфліктів. Управління стресами у менеджменті соціальної роботи. Суть феномену професійного «вигорання» соціальних працівників.

Супервізія та консультування як технології менеджменту соціальної роботи.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять (очна (денна, вечірня) форма):

Назви модулів та тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота	модульна контрольна робота
1	2	3	4	5	6	7
7-й семестр						
Модуль 1. Теоретико-методологічні основи менеджменту соціальної роботи						
Тема 1.1. Визначення змісту менеджменту соціальної роботи	9	2	2		5	
Тема 1.2. Еволюція менеджменту соціальної роботи	9	2	2		5	
Тема 1.3. Методологія менеджменту соціальної роботи	9	2	2		5	
Тема 1.4. Типологія менеджменту соціальної роботи	9	2	2		5	
Тема 1.5. Соціальні проекти, моделі та програми в системі соціальної роботи	13	2	4		7	
Разом за модулем 1	49	10	12		27	МКР№ 1

1	2	3	4	5	6	7
Модуль 2. Базові функції менеджменту соціальної роботи						
Тема 2.1. Планування діяльності організації соціальної роботи	9	2	2		5	
Тема 2.2. Організація як об'єкт управління і функція менеджменту соціальної роботи	9	2	2		5	
Тема 2.3. Мотиваційна функція менеджменту соціальної роботи	9	2	2		5	
Тема 2.4. Контроль і регулювання як завершальні функції менеджменту соціальної роботи	10	2	2		6	
Разом за модулем 2	37	8	8		21	МКР№ 2
Модуль 3. Управління персоналом в системі соціального менеджменту						
Тема 3.1. Управлінські рішення в менеджменті соціальної роботи	9	2	2		5	
Тема 3.2. Роль менеджера в діяльності організації	9	2	2		5	
Тема 3.3. Кадрове забезпечення соціальної роботи	9	2	2		5	
Тема 3.4. Психологічні особливості ділового спілкування, підготовки та проведення ділових переговорів	9	2	2		5	
Тема 3.5. Управління конфліктами та стресами. Супервізія та консультування в	13	2	4		7	
						МКР№ 3

1	2	3	4	5	6	7
менеджменті соціальної роботи						
Разом за модулем 3	49	10	12		27	
Разом	135	28	32		75	

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять (заочна (дистанційна) форма):

Назви модулів та тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота	модульна контрольна робота
1	2	3	4	5	6	7
7-й семестр						
Модуль 1. Теоретико-методологічні основи менеджменту соціальної роботи						
Тема 1.1. Визначення змісту менеджменту соціальної роботи	11	2			9	
Тема 1.2. Еволюція менеджменту соціальної роботи	9				9	
Тема 1.3. Методологія менеджменту соціальної роботи	9				9	
Тема 1.4. Типологія менеджменту соціальної роботи	9				9	
Тема 1.5. Соціальні проекти, моделі та програми в системі соціальної роботи	11	2			9	
Разом за модулем 1	49	4			45	
Модуль 2. Базові функції менеджменту соціальної роботи						
Тема 2.1. Планування діяльності організації соціальної роботи	8				8	
Тема 2.2. Організація як об'єкт управління і функція менеджменту соціальної роботи	8				8	
Тема 2.3. Мотиваційна функція	10	2			8	

1	2	3	4	5	6	7
менеджменту соціальної роботи						
Тема 2.4. Контроль і регулювання як завершальні функції менеджменту соціальної роботи	9				9	
Разом за модулем 2	35	2			33	
Модуль 3. Управління персоналом в системі соціального менеджменту						
Тема 3.1. Управлінські рішення в менеджменті соціальної роботи	11	2			9	
Тема 3.2. Роль менеджера в діяльності організації	9				9	
Тема 3.3. Кадрове забезпечення соціальної роботи	9				9	
Тема 3.4. Психологічні особливості ділового спілкування, підготовки та проведення ділових переговорів	9				9	
Тема 3.5. Управління конфліктами та стресами. Супервізія та консультування в менеджменті соціальної роботи	13	2	2		9	
Разом за модулем 3	51	4	2		45	
Разом	135	10	2		123	

Теми семінарських занять – не передбачено навчальним планом

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Характеристика наукових шкіл управління / менеджменту	2

1	2	3
2.	Історія виникнення менеджменту соціальної роботи як науки	2
3.	Характеристики принципів і правил у менеджменті соціальної роботи	2
4.	Типологія стилів керівництва	2
5.	Соціальні проекти і програми. Розробка навчального проекту системи управління певною соціальною організацією	4
6.	Організація як функція менеджменту соціальної роботи	2
7.	Структура менеджменту соціальної роботи	2
8.	Теорії мотивації персоналу	2
9.	Облік та контроль у менеджменті соціальної роботи	2
10.	Управлінські рішення в менеджменті соціальної роботи	2
11.	Лідерство в організації, його сутність та основні типи	2
12.	Управління персоналом соціальних служб	2
13.	Комунікативна культура соціального працівника	2
14.	Управління конфліктами та стресами	4
	Разом	32

Теми лабораторних занять – не передбачено навчальним планом.

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань – не передбачено навчальним планом.

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується в таких формах: навчальні заняття за видами, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

В навчальній дисципліні «Менеджмент соціальної роботи» використовуються такі методи навчання і викладання:

- методи навчання за джерелами набуття знань:
 - словесні методи навчання (лекція, пояснення, бесіда);
 - наочні методи навчання (демонстрація, спостереження);
 - практичні методи навчання (практична робота, виїзні заняття);
- методи навчання за характером логіки пізнання:
 - аналітичний;
 - дедуктивний;
- методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається:
 - проблемний виклад;
 - частково-пошуковий;
- інноваційні методи навчання:
 - робота з навчально-методичною літературою та відео метод;
 - навчання з використанням технічних ресурсів;

— методи організації навчального процесу, що формують соціальні навички;

- науково-дослідна робота;
- самостійна робота.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання під час вивчення навчальної дисципліни «Менеджмент соціальної роботи» є:

- виконання рефератів;
- написання есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень на практичних заняттях;
- презентації та виступи на наукових заходах, публікація тез доповіді на науково-комунікативних заходах;
- модульна контрольна робота / контрольна робота / тести;
- екзамен.

Критерії оцінювання

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою.

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів проводиться на кожному практичному занятті шляхом проведення усного опитування, написання термінологічних диктантів, виконання письмових завдань. Він призначений для перевірки якості засвоєння попередньо викладеного навчального матеріалу, стимулювання навчально-дослідної роботи здобувачів.

Модульний контроль є компонентом поточного контролю і здійснюється у формі виконання здобувачами модульного контрольного завдання / роботи. Під час вивчення навчальної дисципліни «Менеджмент соціальної роботи» проводиться три модульних контролів.

Підсумкова оцінка за вивчений модуль визначається як сума поточних оцінок (балів) за вивченим модулем. Оцінювання кожного модуля необхідно проводити таким чином, щоб звітність за результатами засвоєння модуля була як за обов'язкові види робіт, так і за допоміжні завдання (активність та успішність здобувачів під час проведення занять, відпрацювання рефератів, доповідей, презентацій тощо).

Підсумкова семестрова оцінка визначається за результатами

отриманих підсумкових модульних оцінок та відповіді на екзамені.

Підсумковою формою контролю навчальної дисципліни «Менеджмент соціальної роботи» є екзамен.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
1		2	3	4
I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	5	1	5
	практичні заняття*	6	3	18
	за результатами виконання модульних робіт (модульний контроль)*	1	6	6
Разом за модуль 1				29
Модуль 2	лекції	4	1	4
	практичні заняття*	4	3	12
	за результатами виконання модульних робіт (модульний контроль)*	1	6	6
Разом за модуль 2				24
Модуль 3	лекції	5	1	5
	практичні заняття*	6	3	18
	за результатами виконання модульних робіт (модульний контроль)*	1	6	6
Разом за модуль 3				29
Разом за поточний контроль				80
II. Індивідуальні завдання (науково-дослідне)				-
III. Підсумковий контроль – екзамен*				20
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

*Пояснення:** види навчальних занять та контрольні заходи для обов'язкового виконання.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми освітнього процесу: поточне оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи; оцінка (бали) за самостійну роботу; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, виконання досліджень, підготовку наукових публікацій тощо.

Поточний контроль

Поточний контроль проводиться на лекційному та практичному заняттях за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на лекційних і практичних заняттях та набутих практичних навичок під час виконання практичних робіт.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на лекційному занятті *(оцінюється в діапазоні від 0 до 1 балів)*:

1 бал – здобувач приймає активну участь в обговоренні теоретичних та практичних питань, демонструє здатність самостійного пошуку відповідей, здійснення аналізу наданого матеріалу, надає правильні відповіді на питання викладача;

0 балів – здобувач не приймає участь в обговоренні питань, не знає відповіді на поставлені питання або побіжно розкрив лише окремі положення.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті *(оцінюється в діапазоні від 0 до 3 балів)*:

3 бали – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Розвиває власну думку, самостійно добирає приклади;

2 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки;

1 бал – частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє зміст теоретичних питань та практичних завдань, не знає відповіді на поставлені питання або побіжно розкрив лише окремі положення.

Викладачем оцінюється самостійність думок, логіка викладу та якість аргументації, повнота розкриття навчальних питань, культура мовлення і діалогу, використання навчальної, наукової та спеціальної літератури, вміння виділяти головне, узагальнювати, робити висновки.

Модульний контроль.

Модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів за період навчання. Здійснюється шляхом проведення тестування або письмових контрольних робіт під час аудиторних занять.

Тестування – метод оцінювання навчальних досягнень здобувачів, допомагає виявити наявність певних знань, умінь і навичок, засвоєних здобувачами під час аудиторних занять. Застосовуються тестові завдання закритої (з вибором однієї або кількох правильних відповідей) та відкритої (не мають запропонованих варіантів відповідей) форми. Тестування складається з окремих тестів. Тести охоплюють набір завдань, що відповідають структурі та змісту змістового модуля навчальної дисципліни.

Контрольна робота – письмова робота, виконана здобувачем за відповідною темою. В роботі має бути розкритий зміст теоретичних питань, визначених викладачем. Тривалість виконання контрольної роботи – одна академічна година. Роботи виконуються у присутності викладача. Контрольні роботи перевіряються викладачем протягом тижня, після чого оголошуються оцінки.

Критерії оцінювання знань здобувачів під час виконання модульних контрольних робіт (*оцінюється в діапазоні від 0 до 6 балів*):

6 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає під час письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, розвиває власну думку, самостійно добирає приклади. Правильно вирішив усі тестові завдання;

5 балів – здобувач достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань;

4 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності. Правильно вирішив половину тестових завдань;

3 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив меншість тестових завдань;

2 бали – частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання;

0-1 бал – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє зміст теоретичних питань та практичних завдань, не знає відповіді на поставлені питання або побіжно розкрив лише окремі

положення. Не вирішив жодного тестового завдання.

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінювання результатів навчання на завершальному етапі, проводиться в усній формі – екзамену.

Екзамен є формою підсумкового контролю рівня та якості засвоєння здобувачами теоретичних знань та практичних умінь і навичок з окремої навчальної дисципліни. Екзамен проводиться в період екзаменаційної сесії в передбачені навчальним планом терміни згідно з розкладом, затвердженим в НУЦЗ України.

Екзамен проводиться в усній формі за білетами, які затверджуються кафедрою. Екзаменаційний білет складається з трьох теоретичних питань, що відображають зміст усієї програми навчальної дисципліни.

Відповіді на питання оцінюються за їх повнотою.

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені (*оцінюється від 0 до 20 балів*):

17-20 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань;

13-16 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкриває зміст теоретичних питань. При викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

9-12 балів – у цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст, але поверхово аналізує матеріал без глибокого всебічного аналізу, без обґрунтування та аргументації, при цьому допускає окремі суттєві неточності та помилки.

5-8 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

1-4 балів – частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості теоретичних питань. Відповіді загальні, при цьому допускаються суттєві помилки.

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену:

1. Етапи менеджменту соціальної роботи.
2. Етапи процесу контролю.
3. Етапи стратегічного планування соціальної роботи.
4. Заклади соціальної роботи. Специфіка управління закладом соціальної роботи.
5. Закони, закономірності менеджменту соціальної роботи.
6. Змістовні теорії мотивації.
7. Інструменти менеджменту соціальної роботи.

8. Історія розвитку менеджменту.
9. Кадровий потенціал та особливості професійної кваліфікації менеджменту соціальної роботи.
10. Категорії «управління» і «менеджмент». Основні підходи до досліджень у сфері взаємозв'язку управління і менеджменту.
11. Контроль як функція менеджменту соціальної роботи.
12. Контроль якості соціальної роботи.
13. Менеджерський цикл у соціальній роботі.
14. Менеджмент соціальної роботи на макрорівні.
15. Менеджмент соціальної роботи на мезорівні.
16. Менеджмент соціальної роботи на мікрорівні.
17. Методи менеджменту соціальної роботи.
18. Моделі та методи взаємозв'язку об'єктів і суб'єктів менеджменту.
19. Мотивація як функція менеджменту соціальної роботи.
20. Об'єкт та суб'єкт дослідження менеджменту соціальної роботи.
21. Об'єкт, суб'єкт вивчення менеджменту соціальної роботи.
22. Організація у менеджменті соціальної роботи.
23. Організація як функція менеджменту соціальної роботи.
24. Основне розуміння менеджменту соціальної роботи.
25. Основні принципи менеджменту соціальної роботи.
26. Основні якості сучасного менеджменту соціальної роботи.
27. Особливості функцій менеджменту соціальної роботи.
28. Планування як функція менеджменту соціальної роботи
29. Побудова організації соціального менеджменту.
30. Поняття і структура соціальних організацій.
31. Поняття організаційної діяльності.
32. Принципи менеджменту соціальної роботи.
33. Принципи соціальної роботи.
34. Програмно-цільове управління.
35. Проектування як інструмент менеджменту соціальної роботи.
36. Процесуальні теорії мотивації.
37. Реалізація принципів соціальної роботи.
38. Ресурсне забезпечення менеджменту соціальної роботи.
39. Різновиди соціального менеджменту.
40. Розвиток управлінської науки в Україні.
41. Розуміння менеджменту соціальної роботи.
42. Самоменеджмент як важлива форма соціальної роботи.
43. Складові соціальної роботи як цілісної системи роботи.
44. Соціальна політика як стратегія менеджменту соціальної роботи.
45. Соціальний аспект програмно-цільового управління.
46. Специфіка менеджменту соціальної роботи.
47. Специфіка управління закладом соціальної роботи.
48. Структура управлінської системи соціальної роботи в Україні.
49. Сутність функції планування.
50. Сучасні підходи розуміння менеджменту.

51. Типи менеджменту соціальної роботи.
52. Трирівнева структура управління соціальною роботою в Україні.
53. Управлінська праця менеджерів соціальної роботи.
54. Форми визнання та оцінки результатів праці.
55. Характеристика зарубіжних шкіл управління.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Здобувач зобов'язаний наполегливо оволодівати знаннями, на занятті бути уважним, брати активну участь у роботі під час занять, бути попередньо підготовленим до практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконувати всі завдання.

2. Здобувач повинен сумлінно виконувати розклад занять з навчальної дисципліни. Пропуски занять без поважної причини та запізнення на заняття не допустимі (здобувачі, які запізнилися, до заняття не допускаються).

3. Здобувач має бути дисциплінованим й організованим, дотримуватись правил суспільного життя. Розмовляти, повертатися та вставати з місця на заняттях можна лише з дозволу викладача. Здобувач не повинен на занятті заважати підказками, виправляти відповідь товариша можна тільки з дозволу викладача.

4. З навчальною метою під час заняття мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

5. Здобувач повинен виконувати вимоги щодо термінів виконання поставлених завдань, захисту робіт, ліквідації заборгованостей. При виконанні робіт до захисту допускаються ті роботи, у яких дотримується політика академічної доброчесності та які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат. Несвоєчасне виконання поставленого завдання/роботи знижує максимальний бал (оцінку) за завдання на 20 %.

6. Здобувач має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

7. Здобувач має берегти й зміцнювати власність Університету.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

1. Освітньо-професійна програма «Соціальна робота та захист населенні» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти, спеціальність 231 – Соціальна робота, галузь знань 23 – Соціальна робота.

2. Домбровська С.М., Поступна О.В., Степанко О.В., Євсюков О.П. Управління соціально-гуманітарним розвитком : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл. зі спец. 281 «Публічне управління та адміністрування»]. Харків : ХНАДУ, 2020. 304 с.

3. Меляков А.В., Бульба В.Г., Поступна О.В. Соціальні ініціативи Президента України – модернізація сфери надання соціальних послуг.

Держава та регіони : наук.-виробн. журнал. Серія : Державне управління. 2013. № 4 (44). С. 140-144.

4. Меляков А.В., Поступна О.В. Практика надання державної соціальної допомоги сім'ям, які опинилися в складних життєвих обставинах. *Теорія та практика державного управління* : зб. наук. пр. Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2014. Вип. 1 (44). С. 114-121.

5. Меляков А.В., Поступна О.В., Степанко О.В. Соціальний діалог як механізм узгодження інтересів громадян у контексті реалізації державної політики України з розвитку вищої освіти. *Публічне управління XXI століття: від соціального діалогу до суспільного консенсусу* : зб. тез до XIV Міжнар. наук. конгресу, 27-28 березня 2014 р. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2014. – С. 68-69.

6. Менеджмент туризму : опорний конспект лекцій [для студентів усіх форм навчання спеціальності 242 «Туризм»] / укладач О.В. Поступна ; Нац. ун-т цивільного захисту України. Харків : НУЦЗУ, 2020. 318 с.

7. Поступна О. В. Механізми реалізації державної політики зайнятості молоді / О. В. Поступна, О. В. Штанська // Механізми забезпечення соціальної безпеки на рівні територіальної громади: теорія і практика : [монографія] / В.Г. Бульба, С. О. Горбунова-Рубан, А. В. Меляков [та ін.] ; за ред. В. Г. Бульби, А. В. Мелякова. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2009. – С. 133-152.

8. Поступна О. В. Соціальна підтримка воїнів-інтернаціоналістів / О. В. Поступна // Соціальна політика регіону : [монографія] / В. В. Говоруха, В. Г. Бульба, С. О. Горбунова-Рубан та ін. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2006. – С. 166-168.

9. Поступна О. В. Сучасні підходи до реалізації державної соціальної політики на регіональному рівні / О. В. Поступна, А. Є. Тамм // Реалізація державної соціальної політики сталого розвитку регіону органами публічної влади України : монографія / [Л. О. Белова, Д. В. Карамішев, Л. В. Набока та ін.] ; за заг. ред. д.держ.упр., проф. Д. В. Карамішева, к.держ.упр., доц. Л. В. Набоки. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2016. – С. 122-135.

10. Поступна О.В. Визначення сутності соціальної реклами. *Соціальна реклама в сучасному суспільстві* : матеріали міжнар. наук.-практ. конференції, 2 грудня 2011 р. – Х. : Ін-т соціальної політики регіону, 2011. – С. 31-35.

11. Поступна О.В. Правові засади соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківської опіки. *Державне управління та місцеве самоврядування* : тези XI Міжнар. наук. конгресу, 24 березня 2011 р. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2011. – С. 387-389.

12. Поступна О.В. Ризик-менеджмент у туризмі: зарубіжний досвід та нові українські реалії. *Формування ефективних механізмів державного управління та менеджменту в умовах сучасної економіки: теорія і практика* : матеріали VIII Міжнар. заочн. наук.-практ. конф., 27 листопада 2020 р. / за ред. В.М.Огаренка, О.В.Покатаєвої та ін. – Запоріжжя : КПУ, 2020. – С. 534-536.

13. Поступна О.В. Соціальний розвиток і соціальні інновації :

компендіум / О.В. Поступна (1.5 (у співавторстві); 1.17-1.21; 1.22 (у співавторстві); 2.7 (у співавторстві); 2.10-2.11; 3.9 (у співавторстві); 3.10 (у співавторстві); 3.11; 3.12 (у співавторстві); 3.13 (у співавторстві); / за заг. ред. А. Є. Тамма. – Х. : Вид-во «Оберіг», 2017. – 364 с.

14. Поступна О.В. Трансформація функціональної структури соціальних систем в умовах воєнного стану. *Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я* : тези доповідей XXXI міжнар. наук.практ. конф. MicroCAD-2022, 17-20 травня 2023 р. / за ред. проф. Сокола Є.І. Харків : НТУ «ХП», С. 963.

15. Поступна О.В., Єрьоміна О.В. Досвід реалізації благодійного проекту «Класична феєрія» як інноваційної форми технології менеджменту у сфері культури. *Теорія та практика державного управління* : зб. наук. пр. Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2019. № 1 (64). С. 125-132.

16. Поступна О.В., Рубан А.В, Шведун В.О. Метод публічного управління соціальними процесами на основі з'єднання триад. *Вісник Національного технічного університету «ХП»*. Серія: *Актуальні проблеми розвитку українського суспільства*. Харків, 2023. № 1. С. 38-41.

17. Поступна О.В., Степанко О.В. Соціальні інновації в інклюзивному туризмі як інструмент вирішення суспільних проблем. *Актуальні проблеми соціального розвитку в суспільстві змін* : Матеріали I Міжнар. наук.практ. конф., 27-29 квітня 2023 р., м. Харків. За заг. ред. Кіненського А. В. Харків : НТУ «ХП», 2023. С. 169-171.

18. Поступна О.В., Тамм А.Є. Сутнісні особливості формування соціальної політики сталого розвитку регіону. *Публічне управління у забезпеченні сталого розвитку країни* : зб. тез наук.-практ. конф. за міжнар. участю (в межах Другої щорічної науково-освітньої виставки «Публічне управління XXI», приуроченої до Всесвітнього дня науки), 26 листопада 2015 р. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2015. С. 156-161.

19. Главацька О. Л. Менеджмент соціальної роботи : Курс лекцій. – Тернопіль, ТДПУ, 2009. – 65 с.

20. Лукашевич М. П., Туленков М. В. Менеджмент соціальної роботи: теорія і практика : навч. посіб. Київ : Каравелла, 2007. 236 с.

21. Олійник С. У. Теорія та практика менеджменту персоналу : підруч. Нар. укр. акад. Харків : Вид-во НУА, 2013. 375 с.

22. Осовська Г. Основи менеджменту. Житомир : ЖГП, 1998. 310 с.

23. Соціальна робота в Україні : навч. посіб. [І. Д. Зверева, О. В. Безпалько, С. Я. Харченко та ін.]. Київ : Центр видавничої літератури, 2004. 256 с.

24. Тимошко Г. М. Менеджмент соціальної роботи : навч. посіб. Ніжин : Видавець ПП М.М., 2011. 308 с.

25. Тимошко Г. М. Організація діяльності державних і спеціалізованих служб : навч. посіб. Ніжин : Видавець ПП М.М., 2011. 248 с.

26. Управлінські аспекти соціальної роботи : Курс лекцій. МАУП, 2000.

27. Шендеровський К. С. Тактичний менеджмент соціальної служби :

посіб. для керівників соціальних служб. Київ, 2011. 222 с.

28. Шендеровський К. С. Управління соціальною роботою з дітьми та молоддю. Менеджмент соціальної служби. Київ, 2002. 158 с.

Інформаційні ресурси

29. Бібліотека Національного університету цивільного захисту України URL : <http://library.nuczu.edu.ua/>.

30. Державний комітет статистики України URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

31. Законодавство України. URL : <http://www.rada.kiev.ua/>.

32. Кабінет Міністрів України URL : <http://www.kmu.gov.ua/>.

33. Менеджмент з туризму: конспект лекцій. Для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 242 «Туризм» за усіма формами навчання / Укладач О. В. Поступна. Харків : НУЦЗУ, 2020. – 235 с. URL : http://nnvc.nuczu.edu.ua/images/topmenu/kafedry/kafedra-menedzhmenta/Lekcii/MENEDZHMENT_Z_TURIZMU_KONSPEKT_LEKCIJ.pdf.

34. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>.

Розробник:

доцент кафедри менеджменту,
доктор наук з державного управління,
професор

Олена ПОСТУПНА